

УДК 339.944

СТВОРЕННЯ СПІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВА УСПІШНОГО МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

I. Стахів

Львівський національний університет імені Івана Франка

У статті проаналізовано створення та функціонування міжнародних спільних підприємств, охарактеризовано перешкоди які виникають на шляху успішної діяльності, а також визначено переваги спільних підприємств.

Ключові слова: Спільні підприємства, міжнародний бізнес, міжнародні спільні підприємства, виробництво, розвинені країни, інвестиції.

Вступ. Становлення нових економічних відносин передбачає необхідність здійснення докорінних змін у зовнішньо-економічній сфері, диверсифікацію традиційних і розвиток нових форм співробітництва з зарубіжними країнами.

Методика, теоретичні та практичні аспекти залучення іноземного капіталу у формі створення спільних підприємств розглядалися як вітчизняними, так і іноземними вченими, але з-поміж цього є певні особливості, що потребують подальшого дослідження. Проблемами створення і функціонування спільних підприємств на сучасному етапі розвитку займалися О. Хитра, Жень Фей, В. Александрова, М. Гороховатська, Н. Гнатюк та інші. На значну увагу заслуговують дослідження перспектив розвитку спільних підприємств зарубіжних вчених Р. Кейвза, Дж. Данінга, Р. Лінча, П. Кілінга, К. Фея, Е. Янгера, Дж. Стопфорда, Л. Уелса та інших.

У даний час жодна держава у світі не може успішно розвиватися без інтеграції у світову економіку. Причому зовнішньоекономічні зв'язки є важливим чинником, що значно впливає на динаміку й усталеність розвитку національної економіки, формування її структури, ефективність функціонування. За таких умов об'єктивні інтеграційні процеси обумовлюють розвиток різноманітних видів і форм спільного підприємництва. За масштабами, динамікою та ефективністю впливу на структури світової та національної економік у міжнародній економічній практиці ця форма організації бізнесу домінує. Залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України - одна з актуальніших проблем економічного розвитку.

Постановка завдання. Метою статті є визначення переваг створення міжнародних спільних підприємств.

Завданнями статті є виділення перешкод для успішного функціонування спільних підприємств, аналіз ефективності створення та діяльності спільних підприємств у міжнародному бізнесі.

Результати. Практика міжнародних економічних відносин показала, що спільні підприємства стають останнім часом найбільш комплексною формою промислово-економічного співробітництва, яке включає в себе процеси науково-технічної,

виробничої та збутової взаємодії партнерів. До того ж, вони складають частку ринкового сектора економіки. Матеріально-технічне постачання виробництва і збут продукції, фінансування поточних та інвестиційних операцій, добір персоналу, певне соціальне забезпечення своїх працівників ці підприємства здійснюють виключно на основі горизонтальних зв'язків із внутрішніми й зарубіжними партнерами, без будь-якої участі державних органів економічного управління. Основні економічні показники, в тому числі продуктивність праці, фондовіддача, загалом у сукупності спільних підприємств також вищі, ніж на інших підприємствах.

Спільні підприємства – це одна з форм найпрогресивніших комплексних форм довготермінового економічного, науково-технічного співробітництва, що ґрунтується на об'єднанні спільних інтересів, капіталів, раціоналізаторських пропозицій, маркетингових досліджень іноземних та вітчизняних підприємств та доповнює торгово-економічні відносини [4, ст. 78].

Найбільш ефективним видом міжнародного підприємництва є створення та функціонування міжнародних спільних підприємств. Міжнародне спільне підприємство становить собою форму співробітництва партнерів різних країн стосовно інвестування, управління, виробництва продукції, реалізації товарів та послуг, розподілу прибутків та ризиків. Діяльність міжнародних спільних підприємств приносить певну користь як безпосереднім партнерам, так, і їх країнам. Для країн базування головного підприємства, які беруть участь у створенні спільного підприємства шляхом застосування підприємницького капіталу за кордоном, а ними є головним чином промислово розвинуті країни, створення спільного підприємства, вигідне тим, що дає можливість вирішувати певні політичні, ресурсні, загальноекономічні питання [3, ст.108].

Країни, на території яких базується спільне підприємство, мають можливість збільшувати свої матеріальні та фінансові ресурси, розвивати національну науково-дослідну базу, запозичувати передові технології та управлінський досвід, збільшувати експортні надходження у вигляді податків на прибутки спільних підприємств, підвищувати кваліфікацію працюючих. Для безпосередніх партнерів створення спільних підприємств корисне тим, що дає можливість вирішувати виробничо-економічні та маркетингові проблеми і в кінцевому рахунку одержувати більш високі прибутки. Міжнародні спільні підприємства класифікуються в залежності від форм організації і структури безпосередніх учасників, джерел та способів вкладання коштів у статутний фонд, виду діяльності [1, ст.140].

Первинною метою створення міжнародних спільних підприємств в Україні було залучення передових технологій, прогресивного досвіду організації і управління виробництвом, іноземного капіталу, диверсифікації експорту. Нині вже можна порівняти підсумки роботи діючих міжнародних спільних підприємств з очікуваними від цієї діяльності результатами. Кількість спільних підприємств на території України має тенденцію до зростання.

Головним гальмом для успішної діяльності міжнародних спільних підприємств є політична невизначеність і юридична нестабільність прийнятих законодавчих актів. Більшість західних інвесторів у зв'язку з цим займають вичікувальну позицію і тільки деякі з них ідуть на "експерименти", наштовхуючись і долаючи значні перешкоди, які можна згрупувати за такими ознаками:

- юридичні (визначення частки участі іноземного капіталу в статутному фонді підприємства);
- система ліцензування експортно-імпортних операцій;

- відсутність чітко сформульованої державної стратегії спільного підприємства;
- економічно застаріла структура управління виробництвом;
- безконкурсність вибору проекту спільного підприємства;
- незбалансованість матеріально-речових зв'язків;
- постійний дефіцит будь-якого виду товару і послуг;
- організаційні - неоперативність системи звітності;
- монополізм у виготовленні того чи іншого товару, що приводить до втрати інтересу в його реалізації;
- недостатня система маркетингу виробленої продукції.

Але іноземних інвесторів привертали й привертають увагу такі фактори, як невибагливість споживачів, можливість у цьому зв'язку продовжити використання товарів і технологій, які для західних ринків застаріли і перестали бути достатньо рентабельними [2, ст. 171].

Процес створення міжнародних спільних підприємств відбувається нерівномірно на території України. Їх групування відбувається навколо прикордонних зон та великих промислових центрів.

Успіх міжнародних спільних підприємств залежить від того, як вони самі будуть еволюціонувати разом з українською економікою, з метою включення її в модель господарських відносин розвинутих країн. Однак теперішній політичний і економічний стан в Україні змушує іноземних інвесторів пропонувати лише своє мистецтво управління, і якоюсь мірою технологію виробничих процесів. Для української ж економіки важливим є не просто одержати додаткові матеріальні і фінансові ресурси, за їх допомогою оживити власні засоби виробництва.

Висновки. Створення міжнародних спільних підприємств дає можливість не тільки залучати прямі іноземні інвестиції, впроваджувати новітні технології, а й вийти на міжнародні ринки. Вони є важливою ланкою залучення додаткових ресурсів в економічний потенціал України, а також можливість виходу на сучасний рівень техніки, технології та організації виробництва.

Отже, основними перевагами міжнародних спільних підприємств на сучасному рівні розвитку економічної системи є: допомога вирішувати важливі завдання створення ефективного власника в цей період, який забезпечує ринкову поведінку з прямим доступом до світового ринку; створення можливостей надходження сучасного управлінського досвіду; спільні підприємці мають потенціальні можливості досягти таких витрат та якості продукції, за яких вона буде конкурентоспроможною на світовому ринку.

1. Кізіма А. Спільне підприємництво як форма залучення іноземного капіталу в економіку України / А. Кізіма, Т. Кізіма // Вісник Тернопільської академії народного господарства: науковий журнал. – Тернопіль: Економічна думка. - № 9. – 2000. – С. 139-143.
2. Олександренко І. Спільні підприємства як форма залучення іноземного капіталу // Економічний аналіз. - 2008. - №2(18).- С.168-172.
3. Тирпак І. Спільні підприємства в системі міжнародного співробітництва / І. Тирпак, В. Тирпак // Вісник Тернопільської академії народного господарства: науковий журнал Тернопільської академії народного господарства. – Тернопіль: Економічна думка. – 2000. вип. 8. – С. 106 - 110.
4. Чередниченко М. Спільні підприємства – одна з форм міжнародного співробітництва / М. Чередниченко // Вісник. – К., 2004. – Вип. 1. – С. 76-80.

**CREATION OF JOINT VENTURES AS THE BASIS FOR SUCCESSFUL
INTERNATIONAL BUSINESS**

I. Stakhiv

Ivan Franko National University of Lviv

The article analyzes the creation and operation of international joint ventures, described interference that arise in the way of successful activity, determined advantages of joint ventures.

Keywords: Joint ventures, international business, international joint ventures, production, developed countries, investments.

**СОЗДАНИЕ СОВМЕСТНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ КАК ОСНОВА УСПЕШНОГО
МЕЖДУНАРОДНОГО БИЗНЕСА**

И. Стахив

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

В статье проанализированы создания и функционирования международных совместных предприятий, охарактеризованы препятствия возникающие для успешной деятельности, а также определены преимущества совместных предприятий.

Ключевые слова: Совместные предприятия, международный бизнес, международные совместные предприятия, производство, развитые страны, инвестиции.